

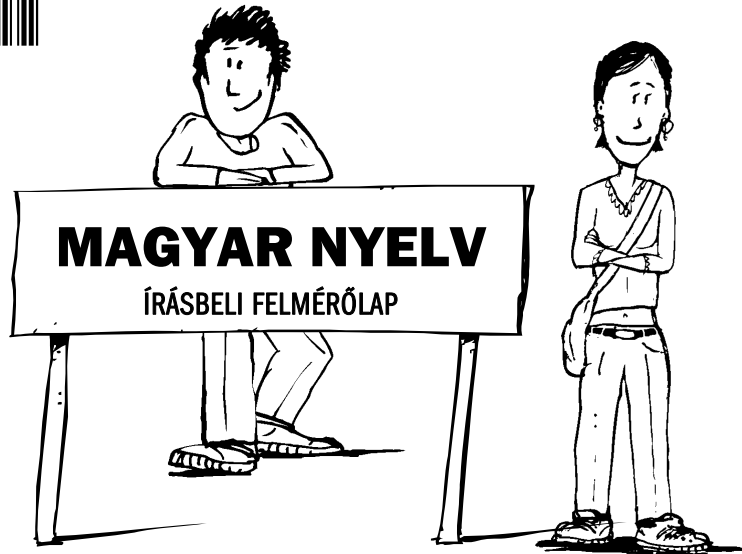

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

RENDES MÉRÉS

2009. május 6., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll. A tanuló egy értékelőlapot kap.

3. szakasz végi

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe és az értékelőlapra!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a két szöveg található!

Írott betűkkel, olvashatóan írd! Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset! Korrektort nem használhatsz!

Az olvashatatlan válaszokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találod, ne időzz sokat ott, inkább fogj hozzá a következő megoldásához! Ha marad idő, a megoldatlan feladatokhoz a végén újra térj vissza!

Ha befejezted a munkát, még egyszer ellenőrizd a megoldásokat!

Bízzál önmagadban, képességeidben!

Sok sikert kívánunk.

A felmérés terjedelme 16 oldal, ebből 3 üres.

ÜRES OLDAL

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

A világ 7 új csodája

Világszerte több mint 100 millió ember (közel kétszáz nemzetből) vett részt azon a szavazáson, amelyen megválasztották a világ hét új csodáját. A voksokat interneten, SMS-ben és telefonon lehetett leadni a földkerekség 21 legpompásabb építményére, például a párizsi Eiffel-toronyra vagy a New York-i Szabadságszoborra. A szavazás lezárult, íme a győztesek.

TÁDZS MAHAL, *Agra, India; épült: 1648*

Ez a káprázatos palota valójában síremlék. Sáhdszahán császár építtette imádott felesége végső nyughelyéül. A fehér márványból készült csodálatos sírbolton mintegy húszezer munkás dolgozott, homlokzatát pedig ragyogó drágakövekkel, egyebek közt türkizzel, jádekővel és ametisztel díszítették. A Tádzs Mahalt ma közel hárommillió turista keresi fel évente.

PETRA, *Délnyugat-Jordánia; épült: i. e. 8–1. század*

A településnek szinte minden épületét sziklából faragták ki, így nem is csoda, hogy a város neve is ezt tükrözi (a szó jelentése: szikla). Lakói, a nabateusok ügyes kereskedőkként virágzó várossá emelték a harmincezer lakosú Petrát. A gondosan kifaragott homlokzatok mögött kőfalakba vájt kamrák húzódnak meg, melyekbe a látogatók is bekukucsálhatnak.

MACHU PICCHU, *Cuzco közelében, Peru; épült: 1450 körül*

Ezt a romvárost csak a 20. század elején fedezték fel újra – mintegy 400 évig elfeledve „pihent” a perui Andokban. A valaha több mint száz épületet számláló település talán az inka birodalom központja volt. Noha az inkák nem ismerték a kereket, és nagy testű teherhordó állataik sem voltak, az építkezés során a munkások hatalmas kötömböket mozgattak meg.

COLOSSEUM, *Róma, Olaszország; épült: i. sz. 80 körül*

E lenyűgöző amfiteátrumban a mai sporteseményeknél sokkal kegyetlenebb viadalokat rendeztek. Ötvenezer néző előtt emberek és vérszomjas vadállatok csaptak össze életre-halálra. A küzdőteret olykor vízzel árasztották el, így a gladiátorok tengeri csatákban is megmérkőzhettek egymással.

A MEGVÁLTÓ KRISZTUS SZOBRA, *Rio de Janeiro, Brazília; épült: 1931*

A 710 méteres Corcovado hegy tetején álló Krisztus-szobor magasabb, mint egy 12 emeletes ház, tömege pedig 1145 tonna – tehát annyit nyom, mint 17 teletankolt utasszállító repülőgép. A szobor elemeit vasúton szállították a hegy tetejére, a Krisztus-alak kifaragásához pedig öt évre volt szükség.

A KÍNAI NAGY FAL, *Észak-Kína; épült: i. e. 5. század–i. sz. 17. század*

Ez a világon a leghosszabb, emberi kéz alkotta építmény. Több mint 6400 kilométeren keresztül kanyarog Kína északi tájain. Az északi nomád hódítók ellen épített erődrendszer több mint kétezer éven át készült, és teljes egészében kézi erővel emelték.

CHICHÉN ITZÁ, *Yucatan-félsziget, Mexikó; épült: 10. század*

Az ősi maja birodalom egykori fővárosában, Chichén Itzában áll a tollas kígyóisten, Kukulkán híres piramisa, az El Castillo. A piramis négy oldalán összesen 365 lépcsőfok van, mindegyik az év egy-egy napjának felel meg. A tavaszi és az őszi napéjegyenlőség napján a nap egy fentről lefelé kúszó kígyó árnyékát vetíti a piramis lépcsőire.

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Békés Pál: A kétbalkezes varázsló (részlet)

ELSŐ FEJEZET,

*amelyben megismerkedünk egy kezdő varázsló múltjával és jelenével,
és borús pillantást vethetünk aggasztó jövőjére*

Csak semmi egyszer volt, hol nem volt, csak semmi ódivatú bevezetés, vágjunk a közepébe! Történetünk első helyszíne: a varázslóiskola, időpontja: manapság, hőse: Fitzhuber Dongó, okleveles mestervarázsló. Pontosabban e pillanatban még nem okleveles. Csodálatos kalandjai éppen az iskola szokásos év végi oklevélosztó ünnepségén kezdődtek.

A végzős tanoncok felsorakoztak a nagyteremben, hogy meghallgassák az igazgatófővarázsló, a Meseország határain túl is elhíresült Nagy Rododendron zárszavát.

– Nem akármilyen szürke mezei vagy közönséges erdei varázslók vagytok ti – zengte –, nem semmirekellő kuruzslók, sarlatánok, akik csak annyit tudnak elmakogni: hókuszpókusz, esetleg abrakadabra, és vagy történik valami, vagy sem! Komoly, iskolázott, több szakképesítéssel rendelkező mestervarázslók vagytok, akik számára rengeteg küzdeni- és varázsolnivalót tartogat az élet!

Fitzhuber Dongó az utolsó sorban ült, felnézett szeretve tisztelt mesterére, kinek görnyedt természetét arany félholdakkal s -csillagokkal kivarrott ünnepi palást borította, és könnybe lábadt a szeme.

Krumpliorrú, kajla fülű, csalé kis varázsló volt ez a Fitzhuber Dongó, s ha földig érő palástja el nem takarja a lábát, az is megmutatkozik, hogy csámpás, ha homlokába nyomott süvege nem fõdi a fejét, az is látható, hogy haja úgy meredezik, akár a sündisznó tüskéi; nem használt annak se pomádé, se házivarázslat. S mindez még nem lett volna baj, hozzászokott, hiszen krumpliorra, kajla füle, csámpa lába, serte haja együtt krumpliskodott, kajlult, csámpult, sertült vele az évek során. Más bántotta Fitzhuber Dongót. Nevezetesen az, hogy világ csúfjára évfolyamutolsóként végzett. Fitzhuber Dongó az iskola legügyetlenebb varázslótanonca volt, és a háta mögött csak úgy emlegették: kétbalkezes Dongó.

Üldözte a balszerencse. Mi tagadás, ilyen peches kis varázslót még nem látott a világ. Bizonyos büvigék egyszerűen nem ragadtak meg a fejében. Egy kis feledékenység persze még nem a világ, mindenkivel előfordulhat; végül is nincs az az orvos, aki pontosan ismerné a test valamennyi nyavalyáját, s attól még nagyszerűen gyógyíthat. A varázslószakmában azonban a feledékenység elég kellemetlen következményekkel is járhat.

Egy alkalommal például, az „Alapvarázslatok” című órán azt tanulták, hogyan kell békából hercegnőt varázsolni. Csókkal, természetesen, ahogy illik. A Nagy Rododendron se vége, se hossza palástja zsebébe nyúlt, s előhúzott egy aprócska zöld békát. Varázsigét mormolt fölötte, és megcsókolta. A béka egy szempillantás alatt világszép hercegnővé változott. A mester lediktálta a varázsigét, és közben elkántálták:

*Kecskebéka, arkangyal!
Puszilkodj a varanggyal!
Puffad, fortyog, serceg, nő.
lesz belőle hercegnő.
Kvakk!*

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *A világ 7 új csodája* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Pótold a hiányzó szavakat a szövegre vonatkozó mondatban!

A/Az _____ megjelent szöveg bemutatja a világ legpompásabb épületei versenyének _____.

	1
--	---

2. Hogyan kell értelmezni a szöveg címét? Húzd alá a megfelelő választ!

Csak új épületek mérkőzhetnek meg az épületek versenyén.

Régebben is voltak a világ 7 csodájának nevezett épületek.

	1
--	---

3. Hogyan nem lehetett szavazni? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A SMS-ben
- B levélben
- C a világhálón
- D telefonon

	1
--	---

4. Hány nemzetből szavaztak? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A száz
- B több mint kétszáz
- C huszonegy
- D valamivel kevesebb mint kétszáz

	1
--	---

5. Állítsd számozással időrendbe a nevezetességeket úgy, hogy az 1-es szám a legrégebbit jelölje!

_____ Megváltó Krisztus szobra

_____ Tádzs Mahal

_____ Petra

_____ Chichén Itzá

_____ Machu Picchu

	1
--	---

6. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

Az El Castillo mindegyik oldalán 365 lépcső van.

I H

A Machu Picchu építéskor nem használtak szekeret és igavonó állatot.

I H

	2
--	---

7. Melyik építményt építették a leghosszabb ideig? Írd a nevét a vonalra!

	1
--	---

8. Kik voltak Petra lakói, és mivel foglalkoztak? Írd a vonalra!

	1
--	---

9. Milyen céllal épült a Kínai Nagy Fal? Röviden fogalmazd meg!

	1
--	---

10. Melyik építmény látható a képen? Írd a nevét a vonalra!

	1
--	---

11. Írd ki a Tádzs Mahal leírásából:

- a *nagyon szép* kifejezés két rokon értelmű párját

- a *gyűlölt* szó ellentétes jelentésű párját

	2
--	---

12. Írd a vonalra annak az építménynek a nevét, amelynek hangrendje eltér a többiétől!
Válaszodat indokold is!

Az építmény neve: _____

Indoklás: _____

	2
--	---

13. Válaszd el minden lehetséges helyen!

napéjegyenlőség _____

	1
--	---

17. Írd le betűkkel az alábbi számnevet!

6400 _____

	1
--	---

18. Válaszd ki a felsorolt igék közül azt az igét, amelyik beleillik mindkét alábbi mondatba, majd írd be megfelelő alakját az igekötő utáni vonalra!*keres, fedez, áraszt, csap, mozgat*

A mesékben a legkisebb fiú általában fel _____ vándorlegénynek.

A lenti piacon az árus be _____ száz forinttal.

	1
--	---

19. Bővítsd az alábbi mondatot helyhatározóval, időhatározóval és minőségjelzővel a szövegnek megfelelően!

A Tádzs Mahalt építették.

	3
--	---

20. a) Állapítsd meg az alábbi mellérendelő összetett mondat fajtáját a megfelelő betűjel bekarikázásával!*A küzdőteret olykor vízzel árasztották el, így a gladiátorok tengeri csatákban is megmérkőzhetnek egymással.*

- A kapcsolatos mellérendelő összetett mondat
- B ellentétes mellérendelő összetett mondat
- C választó mellérendelő összetett mondat
- D következtető mellérendelő összetett mondat

b) Folytasd az a) feladat példamondatának megfelelően az alábbi főmondatot okhatározói mellékmondatokkal!*A gladiátorok tengeri csatákban is megmérkőzhetnek egymással,*

	2
--	---

II. RÉSZ

A II. rész feladatai *A kétbalkezes varázsló* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. A szöveg egy regény részlete. Fogalmazd meg, mi utal arra, hogy ez egy regény része!

	1
--	---

2. Mi jellemző a regény műfajára? Karikázd be a két helyes válasz betűjelét!

- A terjedelmesebb lírai műfaj
- B hosszabb időtartamú történetet ábrázol
- C drámai műfaj, középpontjában valamilyen konfliktus van
- D rövidebb epikai műfaj, amely csattanóval végződik
- E prózában íródott
- F formája általában vers

	2
--	---

3. Írd a vonalra a kért adatokat!

A cselekmény helyszíne: _____

A főszereplő neve: _____

	2
--	---

4. Milyen esemény áll a cselekmény középpontjában? Röviden válaszolj!

	1
--	---

5. Írd ki azt a mondatföredéket, amelyből kiderül, milyen a főszereplő viszonya a tanárához!

	1
--	---

6. Oldd meg a 4. és 5. bekezdés alapján!

a) Hogyan érzi magát a főhős?

b) Írd ki azt az állandósult szókapcsolatot, amelyből ez kiderül!

c) Miért érzi magát így?

	3
--	---

7. Milyen a főszereplő külseje? Írd a helyes válaszok betűjelét a vonalra!

Az orra: _____

A elálló

A füle: _____

B izmos

C görbe

A lába: _____

D rövid, merev

E szabályos

A haja: _____

F vastag, széles

G pisze

H göndör

	2
--	---

8. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A nagy mester buzdító szavakkal búcsúztatta növendékeit.

I H

A főszereplőnek sikerült titokban tartania ügyetlenségét.

I H

	2
--	---

9. Írj ki egy hangutánzó igét a szöveg végén található varázsigéből!

	1
--	---

10. Írd a regénycímek elé a rájuk jellemző állítások betűjelét!

_____ A Pál utcai fiúk

A A főszereplő debreceni kisdíák.

_____ Légy jó mindhalálig

B A főszereplő nagy bátorságról tesz tanúságot.

C Fontos szerepe van az összefogásnak.

D A regény a pesti utcákon játszódik.

E A főszereplő szerelmes egy idősebb lányba.

F A főszereplő felolvasni jár egy idősebb bácsihoz.

	2
--	---

11. Kik az előző feladatban szereplő regények szerzői, és mikor éltek? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Móricz Zsigmond és Molnár Ferenc, a 19. sz. második és a 20. sz. első felében.

B Arany János és Móricz Zsigmond, a 19. sz. első felében.

C Vörösmarty Mihály és Molnár Ferenc, a 18. sz. második és a 19. sz. első felében.

D Mikszáth Kálmán és Ady Endre, a 20. sz. első felében.

	1
--	---

ÜRES OLDAL

ÜRES OLDAL